

АНОТАЦІЯ

Корж Г. І. Розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). – Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2020.

Актуальність дослідження. Інтеграція України в європейське співтовариство та реформування різних сфер людської діяльності вимагає більш відповідального ставлення до збереження здоров'я і життя працівників впродовж усієї трудової діяльності. У сучасному світі зростає значущість проблеми безпеки праці, оскільки науково-технічний прогрес, глобалізація та інформатизація різних галузей життєдіяльності суспільства та розвитку людства породжують нові ризики й небезпеки на робочих місцях. Зокрема, у нашій країні спостерігається високий рівень травматизму та професійних захворювань, що свідчать про низьку культуру безпеки праці й виробництва, необхідність запровадження змін у сфері безпеки праці на державному рівні, розвитку ціннісного ставлення фахівців до власного здоров'я – на особистісному.

Питання здоров'язбереження та гарантії безпеки праці, що покладаються на державу, висвітлені у низці документів міжнародних організацій, серед яких Міжнародна організація праці, Всесвітня організація охорони здоров'я тощо. Проблема збереження здоров'я, застосування здоров'язбережувальних технологій, що сприяють розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я людини, окреслені у Глобальній стратегії здоров'я для всіх до 2000 року (World Health Organization, 1981), «Європейській політиці та стратегії для 21 століття «Здоров'я – 2020» (World Health Organization. Regional office for Europe, 2013).

Державницьке бачення стратегії зміцнення здоров'я населення в Україні відображене у Міжгалузевій комплексній програмі «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки (2002), «Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя –

здорова нація» (2016) тощо.

Станом на сьогодні в Україні триває законотворчий процес та удосконалення державної політики у сфері врегулювання трудових відносин і забезпечення відповідних норм та умов праці, які гарантуються Конституцією України (1996), та формуються відповідно до європейських стандартів. В основу професійної підготовки фахівців, що реалізується у системі вищої освіти України, покладено нормативні документи, які визначають обсяг знань, умінь і навичок, необхідних для безпечної поведінки працівників у виробничій сфері, формування мотивації до здорового способу життя (Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді, 2004).

Проблема підготовки висококваліфікованих, компетентних фахівців, готових до вирішення професійних завдань, відображена у низці нормативних документів, що розроблені у контексті політики держави в галузі вищої освіти, зокрема у Національній доктрині розвитку освіти України (2002), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (2012), Законі України «Про вищу освіту» (2014), Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (2016).

Теорія та практика професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки знайшли своє відображення у наукових працях вітчизняних дослідників, серед яких Артем'єв, & Шароватова, 2018; Бикова, Болієв, Деревинський, Єлісеєв, Миронець, 2008; Вовчаста, 2017; Гранкіна, 2017; Коженьовські, 2019; Козяр, & Литвин, 2017; Левченко, 2017; Луков, Черненко, & Пархоменко, 2018; Садковий, Ромін, Островерх, & Домбровська, 2013; Теличко, 2019; Филипчук, & Туровська, 2017; Філіпчук, 2018; а також зарубіжних: Абуфва (Afubwa, 2004); Ендрю, Генрі, Коулмен, & Уалз (Andrew, Henry, Coleman, & Wiles, 2009); Баттл (Buttle, 2007); Кушн (Cushion, 2020); Ервін (Erwin, 2008); Хейєс-Джонкерс, Поінтінг, & Клауф (Hayes-Jonkers, Pointing, & Clough, 2011); Ізраель, Бейкер, Гоулденгер, & Хені (Israel, Baker, Goldenhar, & Heaney, 1996); Селес, Селізбері, Кінг, Леззере, Ліонз, ... МкКвіллен (Salas, Almeida, Salisbury, King, Lazzara, Lyons, ... & McQuillan, 2009); Уівер, Ліонз, ДієзГренедез, Роузен, Сулуз, Оглезбі, ... Кінг (Weaver, Lyons, DiazGranados, Rosen, Salas, Oglesby, ... & King, 2010).

Проблеми розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я студентської молоді висвітлено у дослідженнях Вдовиченко, 2017; Єжової, 2011, 2013; Зеленського, 2013; Макаренко, & Яковенко, 2017; Сорокіної, 2013; Федченко, 2019; а також Берг-Келлі (Berg-Kelly, 1995); Дізі, Кауфлен, Піренем, Джоурден, & Мкнемере (Deasy, Coughlan, Pironom, Jourdan, & Mcnamara, 2014); Фухс (Fuchs, 1996); Камер, & Прісе (Kumar, & Preetha, 2012); Мезлумі-Махмудабад (Mazloomu-Mahmoodabad, 2011); Мерфі, & Топел (Murphy, & Topel, 2006); Носов (Nosov, 2014); Рубін, Собел, & Морен (Rubin, Sobal, & Moran, 1990); Трокел, Бернес, & Іггет (Trockel, Barnes, & Egget, 2000); Уайс (Wise, 2008).

Проте, незважаючи на зацікавлення науковців питанням розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я здобувачів вищої освіти, ця проблема залишається недостатньо дослідженою на теоретичному та практичному рівнях у контексті професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки. Одночасно, застосовуються різноманітні підходи до детермінації основних компонентів ціннісного ставлення до власного здоров'я, ефективних здоров'язбережувальних технологій та умов, що сприяють його розвитку у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

Теоретичний аналіз напрацювань теоретиків і практиків у галузі професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки, дозволив визначити низку суперечностей між: потребою у висококваліфікованих фахівцях з цивільної безпеки, готових до повноцінної самореалізації, здатних ефективно виконувати професійні функції та низьким рівнем культури здоров'я студентської молоді; між необхідністю розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та недостатнім рівнем застосування здоров'язбережувальних освітніх технологій в умовах академічного середовища закладу вищої освіти; між потребою у комплексному використанні потенціалу аудиторної та позааудиторної діяльності у процесі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я фахівців з цивільної безпеки та низьким рівнем розвитку їхньої здоров'язбережувальної компетентності.

Водночас, результати аналізу науково-педагогічної літератури, вивчення досвіду закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців

з цивільної безпеки, та виявлені суперечності, свідчать про недостатній рівень вивчення проблеми дослідження, що й зумовило вибір теми дисертаційного дослідження «Розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки».

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та педагогічних умов її реалізації.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

- 1) висвітлити сутність ключових понять дослідження й особливості професійної підготовки та діяльності фахівців з цивільної безпеки;
- 2) розробити модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки;
- 3) теоретично обґрунтувати педагогічні умови розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки;
- 4) експериментального перевірити ефективність авторської моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та педагогічних умов її реалізації.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з цивільної безпеки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Предмет дослідження – розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у фахівців з цивільної безпеки в умовах академічного середовища закладу вищої освіти.

Гіпотеза дослідження – впровадження моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки буде ефективним, якщо реалізувати комплекс педагогічних умов у процесі їхньої професійної підготовки: використання здоров'язберезувальних технологій в аудиторній та позааудиторній роботі; розвиток стійкої мотивації до збереження і зміцнення здоров'я, грамотності з питань здоров'я; створення освітнього середовища, сприятливого до здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*

визначено й теоретично обґрунтовано *модель* розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки, яка містить теоретико-методологічний, змістово-операційний та результативний компоненти та *педагогічні умови її реалізації* (використання здоров'язбережувальних технологій в аудиторній та позааудиторній роботі; розвиток стійкої мотивації до збереження і зміцнення здоров'я, грамотності з питань здоров'я; створення освітнього середовища, сприятливого до здоров'я усіх учасників освітнього процесу); визначено структуру ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки (когнітивний, аксіологічний, діяльнісно-поведінковий компоненти); розроблено та конкретизовано критерії (когнітивний, мотиваційний, діяльнісний) і рівні його розвитку (високий, достатній, низький).

Удосконалено здоров'язбережувальні технології, що використовуються з метою розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки в умовах академічного середовища закладу вищої освіти.

Уточнено сутність понять «ціннісне ставлення», «здоров'я», «ціннісне ставлення до власного здоров'я», «фахівець з цивільної безпеки», «професійна компетентність», «здоров'язбережувальна компетентність».

Подальшого розвитку набули положення про використання здоров'язбережувальних технологій в умовах використання потенціалу аудиторної та позааудиторної діяльності; розвиток мотивації до збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді; розвиток здоров'язбережувального академічного середовища закладу вищої освіти.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблено науково-методичні рекомендації «Кодекс здоров'я і фізичної досконалості», які використовуються у роботі закладів вищої освіти з метою розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

Основні положення, матеріали, база даних, модель розвитку ціннісного ставлення у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у процесі удосконалення освітньо-

професійних програм підготовки фахівців за спеціальністю «Цивільна безпека», а також у системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що викладають навчальні дисципліни у межах цієї спеціальності.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (245 найменувань, з них 37 – іноземною мовою), 7 додатків. Загальний обсяг дисертації – 232 сторінки, основний зміст складає 178 сторінок, який містить 8 таблиць та 19 рисунків на 11-ти сторінках.

У **вступі** обґрунтовано актуальність та доцільність дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, завдання і методи дослідження; окреслено наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів; висвітлено апробацію та впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача; подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі **«Розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки»** представлено результати аналізу ключових понять дисертаційного дослідження та висвітлено специфіку професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки в Україні. А також особливості їхньої професійної діяльності.

У другому розділі **«Модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та умови її реалізації»** представлено авторську модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та охарактеризовано її теоретико-методологічний і змістово-операційний компоненти. Висвітлено педагогічні умови реалізації моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та педагогічних умов її реалізації»** представлено методику та програму експериментального дослідження; результати аналізу стану

практики та результатів констатувального експерименту; а також результати перевірки ефективності педагогічних умов розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

Визначено перспективні напрями подальших педагогічних розвідок.

Ключові слова: академічне середовище, заклад вищої освіти, здобувач освіти, здоровий спосіб життя, здоров'язбереження, здоров'язбережувальна компетентність, здоров'язбережувальні освітні технології, професійна підготовка, фахівець з цивільної безпеки, ціннісне ставлення.

ABSTRACT

Korzh H. I. Value Attitude Development to Own Health of Future Specialists in Civil Security. – Qualification research paper as a manuscript.

The thesis for the Doctor of Philosophy Degree in the specialty 015 – Professional Education (by specializations). – Lviv Polytechnic National University. – Lviv, 2020.

The research topicality. The integration of Ukraine into the European community and the reform of various spheres of human activity require a more responsible attitude to preserving the health and lives of workers throughout their activity. In today's world, the problem of safety in the workplace is growing, as scientific and technological progress, globalization and informatization of various spheres of society and human development create new risks and hazards in the workplace. In particular, in our country there is a high level of injuries and occupational diseases, indicating a low culture of workplace and production safety, the need for changes in occupational safety at the state level, and the development of a value attitude of specialists to their health at the personal level.

The issues of health protection and occupational safety guarantees imposed on the state are covered in several documents of international organizations, including the International Labor Organization, the World Health Organization, and others. The issues of health protection, the use of health saving technologies, which promote the development of a value attitude to own health are outlined in the Global Strategy for

Health for All by the Year 2000. (World Health Organization, 1981), Health 2020. *A European Policy Framework and Strategy for the 21st Century* (World Health Organization. Regional Office for Europe, 2013).

The state vision of the strategy of strengthening the health of the population in Ukraine is reflected in the Interdisciplinary Integrated Health of the Nation Program for 2002-2011 (2002), “Physical Activity – Healthy Lifestyle – Healthy Nation” National Strategy for Physical Activity in Ukraine by the Year 2025 (2016) and others.

Nowadays, in Ukraine, the legislative process and improvement of the state policy in the field of regulation of labor relations and maintenance of the corresponding norms and working conditions, which are guaranteed by the Constitution of Ukraine (1996) and are formed according to the European standards proceeds. The basis of professional training, which is implemented in the system of higher education in Ukraine relies on the normative documents, which determine the amount of knowledge, skills, and abilities necessary for safe behavior of workers in the production sphere, the formation of motivation for a healthy lifestyle (The Concept of Forming Positive Motivation for Healthy Lifestyle in Children and Youth, 2004).

The problem of training highly qualified, competent specialists ready to solve professional problems is reflected in a number of regulations developed in the context of the state policy in higher education, in particular in the National Doctrine of Education Development of Ukraine (2002), National Strategy for Education Development in Ukraine for 2012- 2021 (2012), the Law of Ukraine On Higher Education (2014), the National Report on the State and Prospects of Education in Ukraine (2016).

The theory and practice of professional training of civil security specialists are reflected in the scientific works of domestic researchers, including Artemyev & Sharovatova, 2018; Bykova, Boliyev, Derevinsky, Yeliseyev, Myronets, 2008; Vovchasta, 2017; Hrankina, 2017; Kozhen’ovski, 2019; Koziar & Lytvyn, 2017; Levchenko, 2017; Lukov, Chernenko, & Parkhomenko, 2018; Sadkovyi, Romin, Ostroverkh, & Dombrovska, 2013; Telychko, 2019; Fylypchuk, & Turovska, 2017; Filipchuk, 2018; as well as foreign: Afubwa, 2004; Andrew, Henry, Coleman, & Wiles, 2009; Buttle, 2007; Cushion, 2020; Erwin, 2008; Hayes-Jonkers, Pointing, & Clough,

2011; Israel, Baker, Goldenhar, & Heaney, 1996; Salas, Almeida, Salisbury, King, Lazzara, Lyons, ... & McQuillan, 2009; Weaver, Lyons, DiazGranados, Rosen, Salas, Oglesby, & King, 2010.

Problems of developing a value attitude of students to their health are highlighted in the research of Vdovychenko, 2017; Yezhova, 2011, 2013; Zelenskyi, 2013; Makarenko, & Yakovenko, 2017; Sorokina, 2013; Fedchenko, 2019; as well as Berg-Kelly, 1995; Deasy, Coughlan, Pironom, Jourdan, & Mcnamara, 2014; Fuchs, 1996; Kumar, & Preetha, 2012; Mazloomi-Mahmoodabad, 2011; Murphy, & Topel, 2006; Nosov, 2014; Rubin, Sobal, & Moran, 1990; Trockel, Barnes, & Egget, 2000; Wise, 2008.

However, despite the interest of scientists in the development of a value attitude to the health of higher education students, this problem remains insufficiently studied at the theoretical and practical levels in the context of training of civil security specialists. At the same time, various approaches are used to determine the main components of a value attitude to own health, effective health saving technologies and conditions, which promote its development in future civil security specialists.

Theoretical analysis of the achievements of theorists and practitioners in the field of training of civil security specialists, allowed to identify a number of contradictions between: the need for highly qualified civil security specialists, ready for full self-realization, able to effectively perform professional functions and a low level of health culture of student youth; between the need to develop a value attitude to own health of future civil security specialists and the insufficient level of application of health saving educational technologies in the academic environment of a higher education institution; between the need for the integrated use of the potential of the classroom and extracurricular activities in the process of developing a value attitude to own health of civil security specialists and the low level of development of their health competence.

At the same time, the results of the analysis of scientific and pedagogical literature, the study of the experience of higher education institutions that train specialists in civil security, and the identified contradictions, indicate an insufficient level of study of the research problem, which led to the choice of dissertation research topic **Value Attitude Development to Own Health of Future**

Specialists in Civil Security.

The research aim is to theoretically substantiate and experimentally test the model of development of a value attitude to own health of future specialists in civil security and the pedagogical conditions of its implementation.

According to the research aim, the following **objectives** have been determined:

- 1) to highlight the sense of key research concepts and peculiarities of professional training and activities of civil security specialists;
- 2) to develop the model for the development of a value attitude to own health of future specialists in civil security;
- 3) theoretically substantiate the pedagogical conditions for the development of a value attitude to own health of future specialists in civil security;
- 4) experimentally test the effectiveness of the author's model of the development of a value attitude to own health of future specialists in civil security and pedagogical conditions of its implementation.

Professional training of future specialists in civil security of the first (Bachelor's) level of higher education is **the research object**.

The development of a value attitude to own health among civil security specialists in the academic environment of a higher education institution is **the research subject**.

The research hypothesis is as follows: introduction of the model of development of a value attitude to own health of future specialists in civil security will be effective in case of the implementation of a complex of pedagogical conditions in the course of their professional training: the use of health saving technologies in the classroom and extracurricular activities; the development of sustainable motivation to maintain and strengthen health and health literacy; creating an educational environment favorable to the health of all participants in the educational process.

Scientific novelty of the results obtained lies in the fact that *for the first time* the model of the development of a value attitude to own health of future specialists in civil security, which contains the theoretical and methodological, content and operational, and result components, as well as pedagogical conditions have been

defined and theoretically substantiated (the use of health saving technologies in the classroom and extracurricular activities; the development of sustainable motivation to maintain and strengthen health and health literacy; creating an educational environment favorable to the health of all participants in the educational process); the structure of a value attitude to own health of future civil security specialists is determined (cognitive, axiological, activity behavioral components) has been determined; criteria (cognitive, motivational, activity) and levels of its development (high, sufficient, low) are developed and specified.

Health saving technologies used to develop a value attitude to own health of future civil security specialists in the academic environment of a higher education institution *are improved*.

The sense of the notions “value attitude”, “health”, “value attitude to own health”, “civil security specialist”, “professional competence”, “health saving competence” *is clarified*.

Provisions on the use of health saving technologies in terms of using the potential of the classroom and extracurricular activities; the development of motivation to preserve and strengthen the health of student youth; the development of a healthy academic environment of a higher education institution *gained further development*

The practical value of the research lies in the fact that the Code of Health and Physical Excellence, scientific and methodological recommendations, have been developed, which are used in the work of higher education institutions to develop a value attitude to own health of future specialists in civil security.

The main provisions, materials, database, the model of development of values of future specialists in civil security and the results of the research can be used in the process of improving educational and professional training programs in Civil Security as well as in the system of scientific and pedagogical training of higher education institutions employees, who teach disciplines within this specialty.

The structure and volume of the thesis. The paper consists of the introduction, three chapters, conclusions to the chapters, general conclusions, references (245 items, 37 of them are in foreign languages), and 7 appendices. Total volume of the thesis is 232 pages, main content containing 178 pages. The paper includes 8 tables and 19

figures on 11 pages.

In the **introduction** topicality and relevance of the research are justified; relation of the thesis to other academic programmes, plans, themes is indicated; object, subject, aim, hypothesis, objectives, and methods of the research are identified; scientific novelty, theoretical and practical value of the obtained results are outlined; approbation and implementation of the research results are clarified; personal author's contribution is defined; structure and volume of the submitted thesis is presented.

The first chapter **Value Attitude Development to Own Health of Future Specialists in Civil Security** addresses the results of the analysis of the research key concepts and highlights the specifics of civil security specialists' professional training in Ukraine as well as the peculiarities of their professional activity.

The second chapter **Model of Value Attitude Development to Own Health of Future Specialists in Civil Security and Conditions of its Implementation** presents the author's model of the development of a value attitude to own health of civil security future specialists and characterizes its theoretical, methodological, content and operation components. The pedagogical conditions of implementation of the model of development of a value attitude to own health of civil security future specialists are reviewed.

The third chapter **Experimental Verification of the Effectiveness of the Model of Value Attitude Development to Own Health of Future Specialists in Civil Security and Pedagogical Conditions of its realisation** presents methodology and program of the experimental research; the results of the analysis of the state of practice and the results of the observational experiment as well as the results of testing the effectiveness of pedagogical conditions for the development of a value attitude to own health of future specialists in civil security.

The prospects of further pedagogical researches have been identified.

Keywords: academic environment, higher education institution, applicant, healthy lifestyle, health saving, health saving competence, health saving educational technologies, professional training, civil security specialist, values.

Список публікацій здобувача

Публікації, що відображають основні наукові результати дисертації

Публікації у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних

1. ¹ Корж, Г. І. (2018a). Готовність студентів до збереження власного здоров'я: ключові поняття та стан дослідженості проблеми. *Педагогічний альманах*, 38, 101-109.
2. ² Корж, Г. І. (2018b). Проблема формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців із цивільної безпеки. *Нова педагогічна думка*, 96, 115-120.
3. Комаров, В. І., Кит, Ю. В., & Корж, Г. І. (2018b). Деякі особливості контролю знань з охорони праці. *Науковий огляд*, 9(52), 139-147 (авторський внесок: виокремлення діагностичної функції в освітньому процесі).
4. Комаров, В. І., Кит, Ю. В., & Корж, Г. І. (2018a). Особенности обучения по охране труда студентов гуманитарных специальностей. *Актуальные научные исследования в современном мире*, 2-9, (с. 84-89). Переяслав-Хмельницький, Украина: Институт социальной трансформации (авторський внесок: висвітлено специфіку професійних захворювань на початку XXI століття).

Публікації у наукових фахових виданнях України

5. Корж, Г. І. (2019a). Концептуальні засади ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки. *Молодь і ринок*, 5(172), 143-149.
6. Корж, Г. І. (2019b). Педагогічні умови розвитку ціннісного ставлення до здоров'я в майбутніх фахівців з цивільної безпеки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 71, 140-147.

Публікації у періодичних фахових виданнях інших держав

7. Комаров, В. І., & Корж, Г. І. (2016b). Новітні технології у навчанні з охорони праці. *Innovative solutions in modern science*, 2(2), 9-14 (авторський внесок: виокремлення принципів навчання у системі професійної освіти).
8. Комаров, В. І., & Корж, Г. І. (2017). Деякі аспекти удосконалення

---

¹ Видання водночас включене до переліку наукових фахових видань України.

² Видання водночас включене до переліку наукових фахових видань України.

навчання з охорони праці. *Innovative solutions in modern science*, 4(13), 60-71 (авторський внесок: обґрунтування принципу неперервності освіти та навчання, застосування теоретичних основ андрагогіки у професійній освіті).

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

9. Кіт, Ю. В., Комаров, В. І., & Корж, Г. І. (2015). Чи потребують майбутні «білі комірці» поглибленого навчання з охорони праці у ВНЗ. *«Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція в світову наукову думку»: матеріали XI Міжнародної наукової інтернет-конференції* (с. 69). Київ, Україна; Дубаї, Об'єднані Арабські Емірати: Центр міжнародного наукового співробітництва «ТК Меганом» (авторський внесок: обґрунтовано роль знань з охорони праці у професійній діяльності).
10. Комаров, В. І., & Корж, Г. І. (2016а). Використання методів андрагогіки у навчанні з охорони праці. *Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика: збірник наукових праць 15-тої Міжнародна науково-методична конференції*. (с. 132-136). Київ, Україна: «Темпо» (авторський внесок: обґрунтовано використання методів андрагогіки у навчанні з охорони праці).
11. Комаров, В. І., Корж, Г. І., Стець, Р. Є. (2017). Освіта протягом усього життя – запорука сталого розвитку суспільства. *Сталий розвиток – погляд у майбутнє: збірник матеріалів семінару*. (с. 42). Львів, Україна: ТзОВ «Західно-український консалтинг центр» (авторський внесок: виконано аналіз ролі і значення освіти упродовж життя у контексті сталого розвитку суспільства).
12. Корж, Г. І. (2016). Дидактичні аспекти впровадження андрагогіки у навчання з охорони праці. *Проблеми підготовки педагогів для професійної освіти: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю Національного університету «Львівська політехніка»*. (с. 138-140). Львів, Україна: ПП Ощипок.
13. Корж, Г. І. (2018с). Ставлення сучасних студентів цивільної безпеки до власного здоров'я як педагогічна проблема. *Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика: матеріали XVI Міжнародної науково-методичної конференції*. (с. 33-35). Львів, Україна: ТзОВ «Західно-український консалтинг центр».

14. Корж, Г. І. (2020a). Культура безпеки праці як виробнича необхідність. *Сталий розвиток – стан та перспективи: матеріали II Міжнародного наукового симпозиуму – SDEV'2020*. (с. 446-448). Львів-Славське, Україна: ТЗОВ «Західно-український консалтинг центр».

15. Корж, Г. І. (2020b). Здоров'язбережувальні освітні технології як умова розвитку ціннісного ставлення до здоров'я в майбутніх фахівців з цивільної безпеки. *Пріоритети розвитку педагогічних та психологічних наук у XXI столітті: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції*. (с. 119-122). Одеса, Україна: ГО «Південна фундація педагогіки».

16. Корж, Г. І. (2019с). *Науково-методичні рекомендації до розвитку ціннісного ставлення у майбутніх фахівців з цивільної безпеки «Кодекс здоров'я і фізичної досконалості»*. Львів, Україна: Видавництво Львівської політехніки.